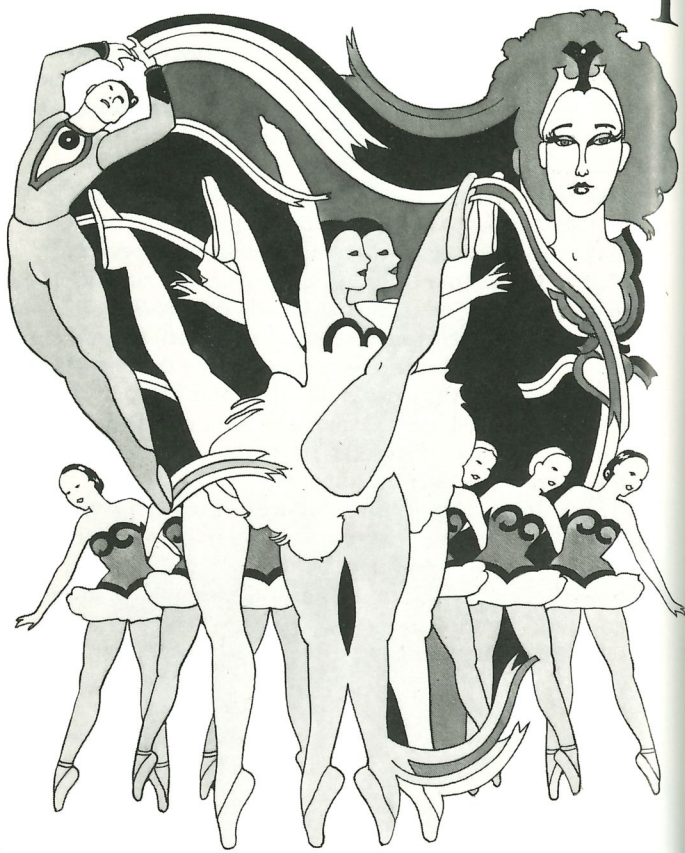

Theaterschap eist Vakmanschap

Grolsch
bier

Vakmanschap is meesterschap

6 juni, Amsterdam, Concertgebouw, 20.15 uur

Amsterdams Philharmonisch Orkest

Anton Kersjes _____ dirigent
Karin Lechner _____ piano

W. A. Mozart (1756-1791)

Pianoconcert in C KV 467

Allegro maestoso

Andante

Allegro vivace assai

Béla Bartók (1881-1945)

De houten prins opus 13

Integrale uitvoering

Karin Lechner

Wolfgang Amadeus Mozart: Pianoconcert KV 467

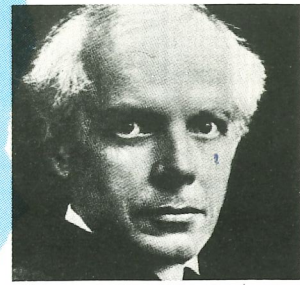
Zoals Haydn degene is geweest die symfonie en strijkkwartet hun klassieke vorm gaf en Beethoven definitieve maatstaven stelde voor wat een pianosonate moest zijn, zo kun je Mozart beschouwen als de schepper van het pianoconcert. Natuurlijk was ook daar een hele ontwikkeling aan vooraf gegaan, waarin aanvankelijk het clavecymbel langzaam opklom van zijn ondersteunende functie als continuo-instrument. Bij Bach krijgt het al een duidelijk solistische behandeling, maar de afkomst is dan nog goed te horen. Het solo-instrument komt uit het orkest voort, het staat er nog niet tegenover. Pas Mozart durft enige stappen verder te wagen, hoewel aanvankelijk nog aarzelend. Hij was zelf een virtuoos pianist en moest o.a. met het geven van concerten zijn brood verdienen. De meeste van zijn concerten zijn dan ook voor eigen gebruik geschreven. Zolang hij als komponist in dienst staat van de Aartsbisschop van Salzburg kan hij nog geen erge bokkesprongen maken. In 1781 komt het echter tot een breuk en pas dan voelt de 25-jarige zich vrij. „Nu begint mijn geluk pas”, meent hij optimistisch en vanuit Wenen, waar hij vanaf dat moment blijft wonen, schrijft hij aan zijn vader dat je er „met wat geluk best kunt leven”.

In 1785 is Mozart als komponist zo zelfstandig geworden dat hij precies schrijft wat hij wil, zonder zich constant af te vragen of zijn publiek hem wel kan volgen. En omdat zijn publiek niet louter uit genieën als hijzelf bestond, ging dat, ondanks grote suksessen, ook herhaaldelijk botsen. Men had al vreemd opgekeken toen hij op 11 februari van dat jaar zijn concert KV 466 speelde. Men vond het maar een stekelig stuk, met zijn demonische harmonieën en sombere toonsoort d klein. Het direkt daarop volgende concert in C zal de vaste toehoorders weer enigszins hebben gerustgesteld, want dat komt toch weer dichterbij in de buurt van de hoofse amusementsmuziek. Toch is het juist dit concert dat met zijn dromerige middendeel ver vooruit wijst naar de romantiek.

Het eerste deel is in een marsachtig ritme, met een briljante en voortdurend inventieve behandeling van het solo-instrument. Het daarop volgende andante is zeer poëtisch en doet qua vorm sterk denken aan de klassieke aria. Een rijkdom aan materiaal maakt van het temperamentvolle slotdeel een uitmijner vol bravoure. Zoals bij al Mozarts rijpe pianoconcerten is er een voortdurende wisselwerking tussen solo en orkest, waarbij de blazers een belangrijke stem in de dialoog kregen toebedeeld.

Roel van der Leeuw

Wolfgang Amadeus Mozart
Béla Bartók

„De houten prins”

Toen in het seizoen 1924/25 het Stadstheater in Weimar nieuwe produkties zou uitbrengen van Bartók's opera „Hertog Blauwbaards Burcht” en zijn ballet „De houten prins”, schreef de komponist een brief aan de dirigent ervan, E. Lutzke, waarin hij hem verzocht: „1e: het folkloristische element in mijn muziek niet al te sterk op de voorgrond te plaatsen; 2e: te benadrukken dat ik in deze theaterwerken, net zomin als in mijn andere oorspronkelijke werken, nooit volksmelodieën gebruik; 3e: dat mijn muziek volledig tonaal is en 4e: ook met de ‘objektieve’ en ‘onpersoonlijke’ kunst niets gemeen heeft (dus eigenlijk helemaal niet ‘modern’ is)”.

Daarmee heeft Bartók zijn muziek, en niet alleen deze werken, maar eigenlijk zijn hele oeuvre, uitstekend gekarakteriseerd. Geen echte nieuwlichter dus, maar wel een man van zijn tijd.

Bartók heeft samen met zijn vriend en collega Zoltan Kodaly jaren van zijn leven besteed aan het opsporen, noteren en registreren van Hongaarse volksmuziek. Een titanenarbeid, waar hij vaak nog meer lol aan beleefde dan aan het komponeren. Zijn muziek doet authentiek Hongaars aan, maar in zijn eigen werken (dus afgezien van de vele bewerkingen van volksmelodieën) komt géén volksliedje voor. Wel heeft hij de essentiële karaktertrekken van die muziek tot basis van zijn eigen komponeertechniek verheven. Het volkse element ligt onder de oppervlakte.

Het is weliswaar geen eenvoudige muziek, maar dat de drie werken, die Bartók voor het theater schreef, maar moeilijk ingang vonden in het repertoire, had ook buitenmuzikale oorzaken. Het laatste van de drie, de pantomime „De wonderbaarlijke Mandarijn”, ging mank aan een uiterst bizar gegeven, dat op nogal wat verzet stuitte. Zijn enige opera, Blauwbaard, en het ballet „De houten prins” lijdten allebei aan een zwak libretto van de dichter Bela Balazs, maar een nog veel grotere handicap was het feit dat Balazs onverbloemd communistische sympathieën had. Pas toen Balazs afzag van vermelding

van zijn naam, konden deze werken, bij het grote Bartókfeest in 1948 in Boedapest, zich rehabiliteren en de populariteit verwerven die ze verdienen. De komponist was toen echter al drie jaar dood.

„De houten prins” ontstond in 1916 en werd op 12 mei 1917 in het operahuis van Boedapest voor het eerst opgevoerd. De figuren die in dit spel van schijn en wezen optreden, zijn: de prins, de prinses, de houten prins, de fee, het bos en de beek. De prins is verliefd op de prinses, maar de fee tracht dit te voorkomen en betovert het bos en de beek, die hem tegenhouden. De prinses schenkt geen aandacht aan hem en nu steekt hij zijn kroon en mantel op een stok, maar pas als hij zijn gouden lokken heeft afgesneden en aan de stok heeft bevestigd komt zij nieuwsgierig erop af. De fee betovert de stok en de prinses verdwijnt met haar houten prins. De diep teleurgestelde prins wordt door de fee getroost; zij belooft hem het koningschap over alles wat hij ziet. Als de prinses met haar houten prins terugkomt, hangt die er slap bij. Woedend stoot zij hem van zich af en terwijl hij slap op de grond valt ziet zij in stralende glans de echte prins. Nu tracht zij die te veroveren, maar hij wendt zich van haar af. Ook zij faalt in iedere poging hem te bereiken. Vertwijfeld werpt zij kroon en mantel weg, knipt haar haren af en verbergt het gezicht in haar handen. Vertederd komt de prins haar troosten en zij omhelzen elkaar. De betovering is verbroken en alle dingen op het toneel nemen weer hun oorspronkelijke vorm aan.

Roel van der Leeuw

Anton Kersjes en het Amsterdams Philharmonisch Orkest

Anton Kersjes begon zijn muzikale loopbaan als violist, maar hij voelde zich tenslotte meer aangetrokken tot het dirigeren. Hij studeerde directie bij Felix Hupka in Amsterdam en bij Eugène Bigot in Parijs. Na theater- en balletorkesten te hebben gedirigeerd, werd hem in begin 1953 gevraagd om het toen kersvers gevormde ensemble van de „Kunstmaand Amsterdam” te komen dirigeren. Dat betekende het begin van een bijzondere samenwerking, die tot aan de dag van vandaag voortduurt.

Wat bescheiden als Kunstmaand Kamerorkest, later Kunstmaand Orkest, begon, en mede dank zij meer dan 100 tv-uitzendingen ook buiten Amsterdam bekend en geliefd werd, is – met de opbouwende en konsekvent gegeven steun, vooral geldelijk, van de Gemeente Amsterdam – in de loop der jaren uitgegroeid tot wat het nu is: het Amsterdams Philharmonisch Orkest. Een compleet bezet symfonie-orkest, dat praktisch van de grond af aan een breed en nog steeds groeiend publiek heeft opgebouwd, in binnen- en buitenland een vooraanstaande plaats in het muziekleven inneemt, en in februari jongstleden zijn vijftienvigjarige bestaan heeft gevierd. Bij die gelegenheid werd Anton Kersjes benoemd tot Officier in de orde van Oranje-Nassau. Als gast-dirigent stond Anton Kersjes op een reeks beroemde Europese concertpodia en met zijn eigen APhO maakt hij zeer succesvolle concertreizen naar de USSR, België, Italië, Duitsland en Oostenrijk. Voor de zeer nabije toekomst is Anton Kersjes wederom uitgenodigd voor een toernee als gast-dirigent door de USSR, terwijl hij met zijn orkest uitnodigingen heeft ontvangen om concertreizen te gaan maken naar opnieuw Duitsland en Oostenrijk en naar Frankrijk, Engeland en Spanje. Plannen om een uitgebreide concertreis te maken naar de USA bestaan al jaren en zullen in de nabije toekomst zeer waarschijnlijk worden gerealiseerd.

Anton Kersjes

Karin Lechner

Karin Lechner werd op 24 maart 1965 in Buenos Aires geboren. Vanaf haar vierde jaar, toen ze met haar familie naar Caracas (Venezuela) verhuisde, kreeg ze pianoles van haar moeder. In Caracas trad ze al voor publiek op toen ze nog maar vijf jaar oud was.

In 1976 speelde ze voor het eerst met orkest, o.a. het Concert in D van Haydn met het Nationaal Jeugdorkest van Venezuela en Mozarts Concert KV 467 met het Venezuelaans Symfonie Orkest. Met dit laatste orkest trad ze in 1977 opnieuw op en daarna speelde ze ook met andere orkesten in Venezuela, o.a. onder leiding van haar vader, de dirigent Jorge Lechner.

Eerder dit jaar trad Karin Lechner op in o.a. Miami en Washington.

Ze krijgt dagelijks les van haar moeder en kreeg tussentijds tevens les van Nelson Freire in Rio de Janeiro, van Maria Curcio in Londen, en van haar eigen grootmoeder, Elisabeth Westerkamp, in Buenos Aires. Karin Lechner zit op de middelbare school en krijgt les in Engels en Frans. Als hobbies geeft ze op: schrijven, balletdansen en zwemmen.

Amsterdams Philharmonisch Orkest

Bij dit programmaboekje hoort een handig opberghoesje dat nog veel meer informatie geeft over 'Concerten, opera, muziektheater' in het Holland Festival 1978.

Dit hoesje is **gratis** in dit theater te verkrijgen.
Let op de aanduiding: Hier gratis programmahoesje.
